SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 684/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], narodeného [redacted], [redacted], zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 7T/43/2024 a jeho uzneseniu z 23. septembra 2024 a proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7Tos/94/2024 a jeho uzneseniu zo 14. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktorými sa rozhodovalo o žiadosti sťažovateľa o prepustení z väzby. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a dôkazov predložených sťažovateľom vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa z 30. novembra 2023 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi.

4. Uznesením okresného súdu sp. zn. 4Tp/76/2023 z 2. decembra 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tpo/62/2023 z 19. decembra 2023 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba začala plynúť 1. decembra 2023. Uznesením okresného súdu sp. zn. 4Tp/76/2023 z 12. júna 2024 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tpo/28/2024 z 25. júna 2024 bolo trvanie väzby predĺžené do 1. novembra 2024.

5. Prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „okresná prokuratúra") podal 11. septembra 2024 na sťažovateľa obžalobu pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi. Obžaloba bola podaná aj proti ďalším štyrom spoluobvineným.

6. Sťažovateľ 26. augusta 2024 doručil žiadosť o prepustenie z väzby na okresnú prokuratúru. Žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu prokurátor 2. septembra 2024 nevyhovel a vec k tomuto dátumu odstúpil okresnému súdu.

7. Okresný súd namietaným uznesením z 23. septembra 2024 rozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby tak, že obvineného sťažovateľa ponechal vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nahradenie väzby dôveryhodnou osobou neprijal, písomný sľub sťažovateľa na nahradenie väzby neprijal, nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ponúknutú peňažnú záruku sťažovateľa 7 000 eur.

8. V odôvodnení namietaného uznesenia okresný súd uviedol, že po podaní obžaloby skúmal, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili, a dospel k záveru, že u sťažovateľa naďalej existujú formálne, ako aj materiálne dôvody na jeho väzobné stíhanie. Poukázal na to, že sťažovateľ je naďalej dôvodne podozrivý zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú bola podaná obžaloba, čo vyplýva najmä z výpovedí spoluobvineného [redacted], ktorý jednoznačne sťažovateľa usvedčuje z tejto trestnej činnosti a ktorý uviedol aj ďalšie osoby, ktoré sa mali spolupodieľať na trestnej činnosti. Taktiež súd poukázal na výpoveď spoluobvineného [redacted], ktorý rovnako usvedčuje sťažovateľa z trestnej činnosti, ďalej na listinné dôkazy a odborné vyjadrenia preukazujúce hodnotu zaistených drog, ktorá bola vyčíslená minimálne na 29 469 eur, pričom hodnota môže byť až 70 725,60 eur. Uviedol, že nepriamo sťažovateľa usvedčujú listinné dôkazy, zápisnica z vykonania domovej prehliadky, výpoveď spoluobvineného [redacted] a aj previerka výpovede obvineného [redacted] na mieste, kde ukázal miesta tzv. mŕtvych schránok, kde malo dôjsť k odovzdávaniu finančnej hotovosti a drog od obvineného sťažovateľa. Sťažovateľ je tiež usvedčovaný výpoveďou svedka.

9. Podľa okresného súdu u sťažovateľa pretrvávala dôvodná obava z možného pokračovania v ďalšom páchaní trestnej činnosti. Sťažovateľ bol už v minulosti trestne stíhaný pre rovnakú trestnú činnosť, pričom jeho trestné stíhanie bolo uznesením okresnej prokuratúry z 10. marca 2011 podmienečne zastavené so skúšobnou dobou, v rámci ktorej sa osvedčil. Táto obava tiež podľa súdu vyplýva z dôkazov, z ktorých je zrejmé, že sťažovateľ v rámci hierarchie osôb podieľajúcich sa na trestnej činnosti mal mať podľa udania spoluobvineného relatívne vysoké postavenie, pričom na páchaní trestnej činnosti sa mali spolupodieľať okrem iných aj príslušníci Policajného zboru, ktorí zabezpečovali pre tieto osoby imunitu. Zo zaisteného množstva drog, ktoré majú pochádzať od obvineného sťažovateľa, vyplýva, že tento mal prístup k veľkému množstvu drog a obchodoval s nimi „vo veľkom", pričom tomuto nebránila ani tá skutočnosť, že podľa svojho vyjadrenia mal finančné prostriedky na svoju obživu z prenájmu nehnuteľností, a nebol

tak odkázaný na jej páchanie. Obavu odôvodňuje aj nie zjavne zanedbateľná hodnota zaistených drog, ktorá značne prevyšuje príjem spoločnej domácnosti obvineného sťažovateľa, a teda je tu dôvodná obava, že práve páchaním trestnej činnosti si aj naďalej obvinený sťažovateľ môže zabezpečovať finančné prostriedky, či už na svoju obživu alebo neoprávnené obohatenie sa.

10. Nahradenie väzby dôveryhodnou osobou okresný súd považoval za nedostatočné, keďže ponúknutá záruka za ďalšie správanie a samotná výpoveď sťažovateľom navrhnutej dôveryhodnej osoby pred súdom a jej iba pracovný vzťah k sťažovateľovi neboli dostatočnou zárukou schopnosti priaznivo ovplyvňovať správanie sťažovateľa a zárukou, že by sa sťažovateľ na základe výzvy súdu dostavil na úkony trestného konania. Výšku sťažovateľom ponúknutej peňažnej záruky súd nepovažoval za dostatočnú vzhľadom na závažnosť trestného obvinenia a súd nepovažoval za preukázanú záruku legálnosti nadobudnutia týchto peňažných prostriedkov.

11. Okresný súd nezistil ani dôvod na nahradenie väzby sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka vzhľadom na osobu obvineného a charakter trestnej činnosti. Zdôraznil, že dohlaď probačného a mediačného úradníka spočíva v stretávaní sa obvineného u probačného a mediačného úradníka v ním stanovených lehotách, pričom takýto úradník nemá absolútny dosah na ďalšie správanie obvineného, reálne nemôže zabrániť tomu, aby nedošlo znova k obdobnému konaniu, pre aké sa vedie trestné konanie. Podľa súdu je v tomto procesnom štádiu kumulácia všetkých rizík taká vysoká, že prípadné nahradenie väzby je vylúčené.

12. Sťažovateľ zahlásil sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu hneď po jeho vyhlásení 23. septembra 2024. Písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu bolo doručené obhajcovi sťažovateľa 3. októbra 2024 a písomné odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 7. októbra 2024.

13. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd namietaným uznesením zo 14. októbra 2024 tak, že sťažnosť zamietol.

14. Krajský súd konštatoval, že dôvodnosť podozrenia, že sťažovateľ mal páchať skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, a podaná obžaloba zodpovedajú súčasnému štádiu trestného konania. Súd uviedol, že spoluobvinený [redacted] od svojho zadržania vypovedá konzistentne o tom, že drogy kupoval po celý čas od sťažovateľa, popísal, ako kupoval drogy, spôsob komunikácie, odovzdávanie hotovosti, dôvodnosť podozrenia vyplýva podľa krajského súdu aj z výpovede spoluobvineného [redacted] podporenej zápisnicou o vykonaní previerky výpovede obvineného na mieste, výpismi hovorov, lokalizácií, obsahom znaleckých posudkov a nepriamo aj z výpovede svedkov, ktorí si pravidelne kupovali drogy od spoluobvineného [redacted] a [redacted]. Krajský súd ďalej poznamenal, že neušlo jeho pozornosti, že v prípade sťažovateľa môže ísť o osobu, ktorá má najvyššie postavenie v skupine osôb páchajúcich drogovú trestnú činnosť, že práve obvinený sťažovateľ mohol byť hlavným dodávateľom drog, ktoré potom ďalší obvinení delili a predávali konzumentom. Krajský súd uviedol, že správne okresný súd vzhľadom na charakter trestnej činnosti a osobu obvineného odôvodnil svoje rozhodnutie z obavy z pokračovania v trestnej činnosti, keďže u obvineného sťažovateľa celkom reálne dochádzalo ku pokračovaniu v jej páchaní až do jeho zadržania. Uviedol, že sťažovateľ sa už aj v minulosti dopustil drogovej trestnej činnosti, hoci nebol súdne trestaný.

15. Krajský súd sa vyjadril aj k námietke sťažovateľa o rýchlosti konania a dĺžke trvania väzby, ktorá bola v čase rozhodovania krajského súdu 10 mesiacov. Krajský súd s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, rozsah páchania trestnej činnosti, počet spoluobvinených a ostatných osôb, ktorí boli konečnými užívateľmi drog, značný rozsah vyšetrovacích úkonov a znalecké dokazovanie považoval doterajšiu dĺžku väzby za primeranú.

16. Krajský súd sa tiež stotožnil so závermi okresného súdu k nenahradeniu väzby miernejšími alternatívnymi opatreniami. Občasné vypomáhanie obvineného sťažovateľa pri poruchách internetu s výpočtovou technikovou označenej dôveryhodnej osobe podľa krajského súdu nepredstavovalo dostatočnú záruku tejto osoby nad správaním obvineného sťažovateľa. Taktiež navrhnutá peňažná záruka 7 000 eur nebola podľa krajského súdu adekvátna k rozsahu a prípadnému zisku zo spáchania trestnej činnosti. Nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia povinností a obmedzení a s kontrolou pohybu elektronickými náramkami nepovažoval krajský súd za možné v súčasnom štádiu trestného konania, najmä vzhľadom na osobu sťažovateľa (aj keď netrestanú, avšak nezamestnanú), s poukazom na značný rozsah žalovanej drogovej trestnej činnosti, protispoločenskú závažnosť. Súd poukázal na to, že obvinený sťažovateľ mal kontakty na políciu, ktorá mala zabezpečovať krytie, viacerí príslušníci Policajného zboru boli v tejto súvislosti odpočúvaní, sledovaní a následne zadržaní. Sťažovateľ sa mal trestnej činnosti dopúšťať vo väčšom rozsahu, sofistikovaným spôsobom, po dlhšiu dobu a so značným finančným ziskom. Prepustenie obvineného sťažovateľa z väzby ihneď po podaní obžaloby by podľa krajského súdu podstatným spôsobom zvyšovalo nebezpečenstvo jeho správania, ktoré viedlo k identifikácii dôvodov väzby.

II.
Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza rozsiahlu argumentáciu k nenahradeniu väzby dôveryhodnou osobou, peňažnou zárukou, písomným sľubom obvineného a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

18. Sťažovateľ poukazuje na to, že v praxi dohlaď probačným a mediačným úradníkom nespočíva iba v stretávaní sa obvineného u probačného a mediačného úradníka, ale súd môže uložiť monitorovanie pohybu elektronickými náramkami, zákaz vycestovania do zahraničia, zákaz vykonávať činnosť, pri ktorej došlo k spáchaniu trestného činu, zákaz návštev určených miest a iné. V žiadosti o prepustenie z väzby z 23. augusta 2024 sťažovateľ navrhol, aby súd uložil akékoľvek primerané obmedzenia alebo povinnosti podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ namieta, že okresný súd nedal pokyn na preskúmanie splnenia podmienok pre kontrolu technickými prostriedkami podľa § 12 a § 13 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žiadosť sťažovateľa nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradíka za súčasného uložia primeraných obmedzení a povinností, ako aj za použitia elektronického systému monitorovania osôb konajúci súd nevyhodnotil a nedal žiadne, resp. nedostatočné a nesprávne odpovede.

19. K neprijatiu záruky dôveryhodnej osoby sťažovateľ namieta, že skutočnosť, že sťažovateľ sa pozná s dôveryhodnou osobou, je nevyhnutnou okolnosťou, na základe ktorej táto osoba vie

vyhodnotiť, či prevzatie záruky je vhodné, a súčasne ak by sa nemal vo všeobecnosti akceptovať iba pracovnoprávny vzťah, tak tento inštitút by bol v trestnom práve nepoužiteľný. Sťažovateľom označená dôveryhodná osoba vo svojej výpovedi popísala, ako dlho pozná osobu sťažovateľa a za akých okolností sa s ním zoznámila, uviedla, že forma jej vplývania na sťažovateľa bude spočívať v komunikácii, nie vo forme občasnej pomoci zo strany sťažovateľa. K neprijatiu peňažnej záruky sťažovateľ namieta, že nemal žiadnu zákonnú povinnosť preukazovať legálnosť ponúknutej peňažnej záruky, lebo tá sa predpokladá.

20. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že súd sa pri rozhodovaní o nahradení väzby musí vysporiadať s dvoma kritériami, a to (i) s ohľadom na osobu obvineného a (ii) povahu prejednávaného prípadu. Tieto kritériá súdy v napadnutých rozhodnutiach podľa sťažovateľa vyhodnotili v rozpore so zákonom, ale aj v rozpore s ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a v rozpore s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Podľa sťažovateľa uznesenie okresného sudu, ako aj uznesenie krajského súdu sú arbitrárne a nepreskúmateľné.

21. Sťažovateľ namieta, že súdy nezohľadnili očakávaný trest v prípade uznania viny. Keďže podľa jeho názoru za uvedený skutok možno očakávať v prípade uznania viny podmienečný trest, tak ku dňu podania žiadosti o prepustenie z väzby (t. j. doba necelých 9 mesiacov väzby) bolo trvanie väzby u sťažovateľa neprípustné. Sťažovateľ je toho názoru, že ku dňu podania žiadosti pominula doba nevyhnutná na ďalšie trvanie väzby. Domnieva sa, že ku dňu doručenia žiadosti o prepustenie z väzby ďalšie trvanie väzby sťažovateľa už nemalo charakter väzby a účel väzby sa zmenil na trest.

22. Súdy sa podľa názoru sťažovateľa nedostatočne vysporiadali s povahou a závažnosťou trestnej činnosti. Zdôrazňuje, že pokiaľ ide o jeho osobu, má čistý register trestov, poukázal na pravidelný rodinný legálny príjem, tvrdí, že nemá dôvod páchať túto trestnú činnosť. Na osobné a sociálne pomery sťažovateľa súdy v napadnutých rozhodnutiach neprihliadali. Poukazuje na to, že preventívna väzba sa spravidla aplikuje na recidivistov, pričom sťažovateľ recidivistom nie je.

23. K námietke urýchleného rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľ uvádza, že o jeho žiadosti rozhodoval okresný súd celkom 38 dní vrátane doručenia. O podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu podľa sťažovateľa rozhodoval krajský súd až do doručenia namietaného uznesenia 15 dní. Posudzované obdobie tak podľa sťažovateľa trvalo 57 dní, odo dňa doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 26. augusta 2024 prokurátorovi až do doručenia uznesenia krajského súdu obhajcovi sťažovateľa 22. októbra 2024. Konanie sa podľa sťažovateľa nevyznačuje osobitnou zložitosťou a samotnú dĺžku konania o žiadosti sťažovateľa nemožno nijakým spôsobom pričítať sťažovateľovi. Tým, že toto posudzované obdobie trvalo 57 dní, došlo podľa sťažovateľa k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv namietaným uznesením okresného súdu:

24. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém

ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

25. Sťažovateľ mal možnosť podať proti namietanému uzneseniu okresného súdu účinný prostriedok nápravy, sťažnosť krajskému súdu. Takúto sťažnosť aj podal a bolo o nej rozhodnuté uznesením krajského súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv namietaným uznesením krajského súdu:

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

27. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto právna úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení. Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (napr. I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013). Zároveň je potrebné dodať, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia o väzbe, ktoré neposkytuje odpovede na všetky relevantné otázky, resp. námietky formulované zo strany väzobne stíhanej osoby, sa v prípade väzby automaticky pretavuje do porušenia práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (III. ÚS 33/2021).

28. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020, I. ÚS 471/2024).

29. Ústavný súd skúmal, či sa krajský súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu s ústavou a dohovorom. Na účely posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa sa ústavný súd podrobne oboznámil s obsahom odôvodnenia uznesenia krajského súdu a tiež s obsahom odôvodnenia uznesenia okresného súdu, a to v súlade so svojím ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí súdov nemožno posudzovať izolovane, pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

30. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou poznamenáva, že do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

31. Z namietaného uznesenia okresného súdu vyplýva, že súd skúmal splnenie formálnych a materiálnych predpokladov väzby, zaoberal sa posúdením dôvodnosti väzobného stíhania tak, ako ich konštatovali súdy v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe, vyjadril sa k možnosti nahradenia väzby. Pokiaľ ide o zásadný argument podanej ústavnej sťažnosti, nevysporiadanie sa s možnosťami nahradenia väzby inými miernejšími prostriedkami, z uznesenia okresného súdu je zrejmé, že touto argumentáciou sťažovateľa v žiadosti o prepustenie z väzby sa súd zaoberal, vyjadril sa k jednotlivým sťažovateľovým návrhom nahradenia väzby. K návrhu na nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby poukázal na obsah výpovede tejto osoby pred súdom a na len pracovný vzťah k sťažovateľovi, čo podľa súdu nepredstavovalo dostatočnú záruku ovplyvniť správanie sťažovateľa a zároveň záruku, že by sa dostavil na základe výzvy súdu na jednotlivé úkony. Súd sa vyjadril aj k ponúknutej peňažnej záruke 7 000 eur, ktorej výšku posúdil ako nedostatočnú vzhľadom na závažnosť obvinenia a nedostatok preukázania záruk legálnosti nadobudnutia týchto prostriedkov. Konštatoval, že vzhľadom na osobu obvineného sťažovateľa a povahu a charakter trestnej činnosti nepovažoval ponúknuté náhrady väzby za dostatočné garancie nepáchania ďalšej trestnej činnosti. Taktiež sa vyjadril aj k možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, poukázal na obsah činnosti probačného a mediačného úradníka a konštatoval, že ani takýto dohľad v okolnostiach veci reálne nemôže zabrániť ďalšiemu obdobnému konaniu, z akého je sťažovateľ obvinený.

32. Krajský súd preskúmal sťažovateľom namietané závery súdu prvého stupňa, zdôraznil, že pri vylúčení možnosti nahradenia väzby sťažovateľom navrhnutými miernejšími alternatívnymi opatreniami všeobecné súdy vychádzali z charakteru a rozsahu trestnej činnosti, ako aj z predchádzajúceho podmienečného zastavenia trestného stíhania sťažovateľa pre drogovú trestnú činnosť, jeho relatívne vysokého postavenia v hierarchii osôb, ktoré sa mali zúčastniť na trestnej činnosti. Krajský súd sa stotožnil s hodnotením navrhnutej záruky dôveryhodnej osoby okresným súdom, ktorú z rovnakých dôvodov ako okresný súd považoval za nedostatočnú, podobne ako ponúkanú peňažnú záruku považoval za neadekvátnu rozsahu trestnej činnosti a prípadnému zisku z nej. K námietke nepreukázania legálnosti peňažných prostriedkov ponúknutých ako peňažná záruka ústavný súd zdôrazňuje, že uvedené nebolo rozhodným pre neprijatie peňažnej záruky, ale súdy vychádzali najmä z výšky ponúknutej peňažnej záruky, ktorú nepovažovali za primeranú značnému rozsahu trestnej činnosti, ako aj možnému zisku z nej a prihliadli aj na osobu obvineného sťažovateľa a povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. V rámci odôvodnenia nevyhovenia návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka krajský súd zaujal stanovisko aj k návrhu kontroly pohybu elektronickými náramkom, kedy súd konštatoval, že nie je možné takto nahradiť väzbu práve vzhľadom na to, že sťažovateľ je osobou síce netrestanou, ale nezamestnanou, a s poukazom na značný rozsah žalovanej drogovej trestnej činnosti, jej protispoločenskú závažnosť, dlhšie obdobie jej páchania s cieľom dosiahnutia zisku. Pri rozhodovaní zohľadnil skutočnosti, ktoré vyplývali zo spisu, kontakty sťažovateľa s príslušníkmi Policajného zboru, skutočnosť, že konanie je vedené proti piatim spoluobvineným, že ide o trestnú činnosť väčšieho rozsahu spáchanú sofistikovaným spôsobom, dlhšiu dobu a so značným finančným ziskom. Rovnako ako okresný súd aj krajský súd dospel k záveru, že prepustenie sťažovateľa z väzby v súčasnom štádiu trestného konania by podstatným spôsobom zvyšovalo riziko správania, ktoré bolo dôvodom väzby.

33. Ústavný súd považuje spôsob, akým krajský súd pristúpil k preskúmaniu a vyhodnoteniu námietky sťažovateľa týkajúcej sa nenahradenia väzby zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom sťažovateľa, dohľadom probačného a mediačného úradníka, ako aj ponúknutou peňažnou zárukou, za ústavne súladný. Ústavný súd je toho názoru, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu v časti sťažovateľom uplatnených námietok k nenahradeniu väzby alternatívnymi opatreniami je zrozumiteľné, konzistentné, logické a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku. Krajský súd sa sťažovateľovými námietkami zaoberal, posúdil ich v kontexte aktuálneho stavu trestného konania, rozsahu a charakteru trestnej činnosti a osoby sťažovateľa a dospel k záveru, že sťažovateľov argument vzhľadom na uvedené neobstojí ako dôvod na vyhovenie jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Argumentácia krajského súdu v namietanom uznesení v tejto časti nie je ústavnou sťažnosťou relevantným spôsobom spochybnená, nie je formalistická, dáva sťažovateľovi jednoznačnú odpoveď na nastolené námietky. Rozhodnutie krajského súdu, pokiaľ ide o označené sťažnostné argumenty, možno posúdiť ako v súlade so zákonom a ústavne konformné, po preskúmaní ktorého ústavný súd nezistil potencionálny zásah do sťažovateľových základných práv, ktorých porušenie namieta.

34. Na základe už uvedených skutočností bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe napadnutým postupom okresného súdu a krajského súdu:

35. Z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorými sa zaručuje osobná sloboda, možno vyvodiť aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (III. ÚS 7/00, II. ÚS 642/2017, I. ÚS 299/2019).

36. Ústavný súd už vo svojej judikatúre k rozhodovaniu všeobecných súdov o väzbe obvineného/obžalovaného uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, III. ÚS 147/2011, I. ÚS 276/2019, I. ÚS 299/2019, II. ÚS 86/2019, II. ÚS 400/2019 a i.).

37. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby bola prokurátorom predložená na okresný súd 2. septembra 2024, okresný súd o podanej žiadosti rozhodol 23. septembra 2024 a uznesenie okresného súdu bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 3. októbra 2024. Konanie na súde prvého stupňa od predloženia žiadosti o prepustenie z väzby až do doručenia namietaného prvostupňového uznesenia obhajcovi trvalo 31 dní. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že už 26. augusta 2024 predložil žiadosť o prepustenie z väzby prokurátorovi, avšak pri posudzovaní prieťahov v konaní na strane okresného súdu mohol ústavný súd vychádzať len z času, od kedy bola žiadosť sťažovateľa doručená okresnému súdu.

38. Sťažovateľ predložil krajskému súdu písomné odôvodnenie sťažnosti proti rozhodnutiu prvostupňového súdu 7. októbra 2024 a namietané uznesenie krajského súdu zo 14. októbra 2024 bolo podľa tvrdenia sťažovateľa jeho obhajcovi doručené 22. októbra 2024, t. j. sťažnostné konanie prebiehalo vrátane doručovania namietaného uznesenia 15 dní.

39. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby trvala v konaní na dvoch stupňoch celkom 46 dní, čo je súlade s požiadavkou na neodkladné rozhodnutie o väzbe, i keď rozhodovanie súdu prvého stupňa z hľadiska dĺžky jeho rozhodovania možno považovať už za hraničné, avšak ešte v limitoch ústavných požiadaviek kladených na rýchlosť rozhodovania o väzbe. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý postup okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o predmetnej sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.4. K namietanej dĺžke väzby:

40. Ústavný súd už konštatoval, že ak preventívna väzba trvá dlhší čas, samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom väzby, ak nie sú podporené ďalšími konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi pokračovanie v trestnej činnosti (III. ÚS 33/2021, bod 47, III. ÚS 520/2021, bod 13, III. ÚS 232/2024, bod 9). V tomto smere krajský súd v namietanom uznesení správne poznamenal (str. 10 namietaného uznesenia), že dĺžku väzby sťažovateľa je potrebné posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu, rozsah páchania trestnej činnosti, počet spoluobvinených a osôb, ktorí boli konečnými užívateľmi drog, značný rozsah vyšetrovacích úkonov a vykonávané znalecké dokazovanie. Krajský súd bol toho názoru, že dĺžka dosiaľ vykonanej väzby sťažovateľa zodpovedá požiadavke proporcionality a je súladná s požiadavkou nevyhnutnosti a fakultatívnym charakterom väzby.

41. Vzhľadom na celkové trvanie väzby 10 mesiacov v čase podania ústavnej sťažnosti v kontexte už popísaného rozsahu trestnej činnosti, jej charakteru, okolností veci, ako aj stavu trestného konania ústavný súd považuje sťažovateľom namietané celkové trvanie väzby za ústavne akceptovateľné.

42. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu